

Mishnah Avot, chapter 6

משנה אבות פירק ו

The Sages taught [the following *Bereitot*] in the manner of the Mishnah. Blessed is the One who

שְׁנוּ חֲכָמִים בְּלִשׁוֹן הַמִּשְׁנָה בְּרוּךְ שֶׁבָחָר בָּהֶם
וּבְמִשְׁנָתָם:

chose them and their teachings.

(1) Rabbi Meir says: Whoever occupies himself with Torah for its own sake acquires many things, furthermore, the whole world is worthwhile just for his sake. He is called a beloved friend. He loves the Omnipresent, he loves his [all his] fellow beings, he brings joy to the Omnipresent, and he brings joy to his fellow beings. It [the Torah] clothes him in humility, and fear [of Heaven], it enables him to be righteous, pious, upright and faithful. It keeps him from sin and brings him near to merit. Men benefit from him by way of counsel, sound wisdom, understanding, and strength, as it says: "Counsel and sound wisdom is mine; I am understanding, strength is mine"

א רבי מאיר אומר כל העוסק בתורה לשמה
זוכה לדברים הרבה ולא עוד אלא שכל העולם
כלו כדאי הוא לו נקרא רע אהוב אהב את
המקום אהב את הבריות משמח את המקום
משמח את הבריות ומלבשתו ענה ויראה
ומכשרתו להיות צדיק חסיד ישר ונאמן
ומרחקתו מן החטא ומקרבתו לידי נהנין
ממנו עצה ותושיה בינה וגבורה שנאמר לי
עצה ותושיה אני בינה לי גבורה. ונותנת לו
מלכות וממשלה וחקור דין ומגלין לו רזי תורה
ונעשה כמעין המתגבר וכנהר שאינו פוסק
והנה צנוע וארך רוח ומוחל על עלבונו
ומגדלתו ומרוממתו על כל המעשים: ב אומר
רבי יהושע בן לוי בכל יום יום בת קול יוצאת
מהר חורב ומכרנות ואומרת אי להם לבריות
מעלבונה של תורה. שכל מי שאינו עוסק
בתורה נקרא נווץ שנאמר נזם זהב באף חזיר

(Proverbs 8:14). It [Torah] bestows upon him royalty and dominion as well as analytical judgement. The secrets of the Torah are revealed to him; and he is like an ever-flowing spring, that is constantly growing stronger, and becomes like a stream that never ceases; and he becomes modest, patient, and forgiving of insults directed toward him, and it makes him great, and exalts him above all creations.

(2) Rabbi Yehoshua ben Levi says: Every day a Heavenly voice comes forth from Mount Horeb [also called Mount Sinai] and proclaims and says: Woe is to them, to mankind, for their disrespect of Torah, for whoever does not occupy himself with Torah is referred to as "Rebuked", as it says: "As a ring of gold in the snout

of a swine, so is a fair woman without discretion” (Proverbs 11:22) [the gold ring represents one's God given gift of thought, which when utilized for base thoughts is compared to gold in the snout of the swine]. And it says: “And the tables were the work of God, and the writing was the writing of God *Harut* — engraved on the Tablets” (Exodus 32:16), read not *Harut* — engraved, but *Herut* — freedom, for there is no one as free, as one who occupies himself with the study of Torah. And anyone who occupies himself with the study of Torah becomes elevated, as it says: “And from Mattanah to Nahliel and from Nahliel to Bamot” [Mattanah is understood as a gift, i.e., the Torah, and if studied it transforms from a gift to become Nahliel — an inheritance, and from an inheritance it raises one to

Bamot — great heights] (Numbers 21:19).

(3) One who learns from his fellow, one chapter, or one *halachah*, one verse, one word, or even one letter [such as a *vav*, which our Sages teach connects and adds to the previous subject], is obligated to treat him with honor. For so we find regarding David, King of Israel, who learned from Ahitofal only two things, [1, that one should not learn alone and 2, to enter the study hall with reverence] yet he referred to him as his master, his companion, and his intimate friend, as it says: “You are a man who is my equal, my companion, and my intimate friend” (Psalms 55:14). Is this not a *kal vahomer*, if David, King of Israel, who did not learn from Ahitofal but two things, yet referred to him as his Master his companion his familiar friend, how much more so, if one learns from his fellow man, one chapter, or, one *halachah*, one verse, one word, or even one letter, he is obligated to treat him with honor. And honor only refers to Torah, as it is said: “The wise shall inherit honor” (Proverbs 3:35), “And the perfect shall inherit

אשה יפה וסרת טעם. ואומר והלחת מעשה אלהים המה והמכתב מכתב אלהים הוא חרות על הלחת. אל תקרא חרות אלא חרות שאין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתלמוד תורה וכל מי שעוסק בתלמוד תורה הרי זה מתעלה שנאמר וממתנה נחליאל ומנחליאל במות: ג הלומד מחברו פרק אחד או הלכה אחת או פסוק אחד או דבור אחד או אפלו אות אחת צריך לנהג בו כבוד שכן מצינו בדוד מלך ישראל שלא למד מאחיתפל אלא שני דברים בלבד קראו רבו אלופו ומידעו שנאמר ואתה אנוש כערכי אלופי ומידעי. והלא דברים קל וחמר ומה דוד מלך ישראל שלא למד מאחיתפל אלא שני דברים בלבד קראו רבו אלופו ומידעו הלומד מחברו פרק אחד או הלכה אחת או פסוק אחד או דבור אחד או אפלו אות אחת על אחת כמה וכמה שצריך לנהג בו כבוד ואין כבוד אלא תורה שנאמר כבוד חכמים ינחלו ותמימים ינחלו טוב ואין

good” (Proverbs 28:10), and good only refers to Torah as it says: “For I have given good doctrine; forsake not My Torah” (Proverbs 4:2).

(4) Such is the way of Torah: Eat bread with salt, and drink water by measure, sleep upon the ground, and live a life of hardship, and toil in the labor of Torah and if you do so, “You will be fortunate and it will be well with you” (Psalms 128:2). “Fortunate” in this world and “Well with you” in the World to Come. Do not seek greatness for yourself, and do not covet honor more than your learning entitles you to, and do not crave the table of Kings. For your table is greater than their table and your crown is greater than their crown and your Employer is trustworthy to pay you the reward for your labor.

(5) Torah is greater than the priesthood, or kingship, for royalty is acquired with thirty virtues [which promote honor] (see Sanhedrin 2:2 ff vol. 7 pg. 229) and priesthood with [the] twenty-four [gifts to the priest (see Numbers 18:7)], while Torah is acquired with forty eight qualifications [which are]: 1, study, 2, attentive listening, 3, orderly verbalization [being able to quote from his teachers, or sources, accurately], 4, comprehension of the heart [whereby one may deduce matter from other matters studied], 5, intelligence of the heart [understanding the principle of matters], 6, awe [of his masters], 7, fear [of Heaven], 8, humility, 9, joy [while studying], 10, serving Sages [and noting their practices], 11, close examination with colleagues [regarding which points in the lesson to pay especially close attention to], 12, debate with students, 13, composed mind, 14, [knowledge of] Scripture, 15, Oral teachings, 16, moderation in sleep, 17, moderation in gossip, 18, moderation in worldly pleasures, 19, moderation in

טוב אלא תורה שנגמרה כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזבו: ד כה היא דרכה של תורה פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה ועל הארץ תישן וחי צער תחיה ובתורה אתה עמל אם אתה עושה כן אשריך וטוב לך אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא אל תבקש גדלה לעצמך ואל תחמוד כבוד יותר מלמודך עשה ואל תתאוה לשלחנם של שרים ששלחנך גדול משלחנם וכתריך גדול מכתרם ונאמן הוא בעל מלאכתך שישלם לך שכר פעלתך: ה גדולה תורה יותר מן ההנהגה ומן המלכות שהמלכות נקנית בשלשים מעלות וההנהגה בעשרים וארבעה והתורה נקנית בארבעים ושמונה דברים. בתלמוד בשמיעת האזן בעריכת שפתיים בבנת הלב בשכלות הלב באימה ביראה בענה בשמחה בשמוש חכמים בדקדוק חברים ובפלאול התלמידים בישוב במקרא במשנה במעוט שנה במעוט שיחה במעוט תענוג במעוט שחוק במעוט

frivolity, 20, moderation in wordly relations, 21, patience [avoiding anger], 22, a good heart [and disposition], 23, [absolute] trust in the Sages, 24, acceptance of Divine suffering.

(6) 25, Recognizes his place [and shortcomings], 26, rejoices in his lot [which prevents symptoms of depression], 27, limits his words, 28, claims no credit for himself, 29, is loved, 30, loves the Omnipresent, 31, loves his fellow man, 32, loves righteousness, 33, loves rebuke, 34, loves straight-forwardness, 35, distances himself from honor, 36, does not become conceited on account of his learning, 37, does not delight in issuing rulings, 38, shares in the burden of his fellow, 39, judges him favorably, 40, steers him to the path of truth 41, steers him on the path of peace, 42, is composed with his studies, 43, asks and answers, 44, listens to others and adds of his own, 45, he studies in order to teach, 46, learns in order to practice, 47, makes his teacher wiser [than himself, by assuming that his teacher was always correct], 48, notes with precision that which he has heard and repeats in the name of he who said it [originally]. Thus you have learned that one who repeats in the name of he who said it [originally] brings deliverance to the world, as it says: “And Esther told the king in the name of Mordechai” (Esther 2:22).

(7) Great is Torah for it gives life to those who fulfill it in this world and in the World to Come, as it says: “For they are life to those that find them and health to all their flesh” (Proverbs 4:22). And it also says: “It will be health to your navel and marrow to your bones” (ibid. 3:8). And it also says: “She is a tree of life to those who take hold of her and fortunate are those that support her” (ibid

דרך ארץ בארץ אפים בלב טוב באמונת חכמים בקבלת היסורין: ו המכיר את מקומו והשומע בחלקו והעושה סיג לדבריו ואינו מחזיק טובה לעצמו אהוב אהב את המקום אהב את הבריות אהב את הצדקות אהב את התוכחות אהב את המישרים מתרחק מן הכבוד ולא מגיס לבו בתלמודו ואינו שמה בהוראה נושא בעול עם חברו מכריעו לכף זכות מעמידו על האמת מעמידו על השלום מתישב לבו בתלמודו שואל ומשיב שומע ומוסיף הלומד על מנת ללמד והלומד על מנת לעשות המחכים את רבו והמכונן את שמועתו והאומר דבר בשם אומריו הא למדת כל האומר דבר בשם אומריו מביא גאלה לעולם שנאמר ותאמר אסתר למלך בשם מרדכי: ז גדולה תורה שהיא נותנת חיים לעושה בעולם הזה ובעולם הבא שנאמר כי חיים הם למוצאייהם ולכל בשרו מרפא: ואומר רפאות תהי לשרך ושקוי לעצמותיך: ואומר עץ חיים היא למחויקים בה ותומכה

v.18). And it also says: “For they are a graceful garland around your head and chains around your neck” (ibid. 1:9). And it also says: “For by me your days will be multiplied and the years of your life shall be increased” (ibid. 9:11). And it also says: “Length of days are in her right hand; in her left hand are riches and honor” (ibid. 3:16). And it also says: “For length of days and years of life and peace will they add to you” (ibid 3:12).

(8) Rabbi Shimon ben Menasya says in the name of Rabbi Shimon ben Yohai: Beauty, strength, wealth, honor, wisdom, old age, fullness of years, and children are becoming to the righteous, and becoming to the world, as it says: “The hoary head is a crown of glory; it is found in the way of righteousness” (Proverbs 16:31). And it also says: “Children's children are the crown of the aged, and the glory of children are their fathers” (ibid. 17:6). And it also says: “The glory of young men is their strength; and the beauty of old men is fulness of their years” (ibid. 20:29). And it also says: “The moon will be confounded and the sun shamed; for the Lord of hosts will reign in Mount Zion and in Jerusalem, and before His elders shall be glory” (Isaiah 24:25). Rabbi Shimon ben Menasya says: The aforementioned seven qualities, enumerated by the Sages, as becoming to the righteous all of them were realized in Rebbe [Yehudah HaNasi] and his sons.

(9) Rabbi Yose ben Kisma said: One time as I was walking by the way I was met by a man who greeted me and I returned his greeting. He said to me: Rebbe, From where are you? I replied: From a great city with many Sages and scribes. He said to me: Rebbe if it would be your will to live among us in our place I

מֵאִשֶׁר: וְאָמַר כִּי לִוִּית חֵן הֵם לְרֵאשֶׁף וְעֲנָקִים
 לְגִרְגָּרְתֵּיךְ: וְאָמַר תִּתֵּן לְרֵאשֶׁף לִוִּית חֵן
 עֲטֹרַת תְּפָאֶרֶת תִּמְאֲנֶנָּה: וְאָמַר כִּי בִי יִרְבּוּ
 יָמֶיךָ וְיוֹסִיפוּ לְךָ שְׁנוֹת חַיִּים: וְאָמַר אַרְךָ
 יָמִים בִּימֵינָה בְּשִׂמְחוֹתָהּ עֲשֵׂר וְכָבוֹד: וְאָמַר
 כִּי אַרְךָ יָמִים וְשְׁנוֹת חַיִּים וְשְׁלוֹם וְיוֹסִיפוּ לְךָ:
 וְאָמַר דְּרִכָּהּ דְּרִכֵּי נֹעֵם וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ
 שְׁלוֹם: ח רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן מְנַסְיָא מְשׁוּם רַבִּי
 שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי אוֹמֵר הַנּוֹי וְהַכַּח וְהַעֲשֵׂר
 וְהַכְּבוֹד וְהַחֲכָמָה וְהַזְקָנָה וְהַשִּׁיבָה וְהַבְּנִים נֹאֵה
 לְצַדִּיקִים וְנֹאֵה לְעוֹלָם שְׁנֵאֲמַר עֲטֹרַת תְּפָאֶרֶת
 שִׁיבָה בְּדֶרֶךְ צְדָקָה תִּמְצָא: וְאָמַר עֲטֹרַת
 זְקֵנִים בְּנֵי בָנִים וְתְּפָאֶרֶת בָּנִים אֲבוֹתָם: וְאָמַר
 תְּפָאֶרֶת בַּחוּרִים כַּחַם וְהַדָּר זְקֵנִים שִׁיבָה:
 וְאָמַר וְחִפְרָה הִלְבְּנָה וְבוֹשָׁה הַחֲמָה כִּי מִלֶּךָ יִי
 צְבָאוֹת בְּהַר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַיִם וְנִגְדָה זְקֵנָיו
 כְּבוֹד: רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן מְנַסְיָא אוֹמֵר אֵלּוּ שֶׁבַע
 מִדּוֹת שִׁמְנּוּ חֲכָמִים לְצַדִּיקִים כָּלֶם נִתְקִימוּ
 בְּרַבִּי וּבְכֵנִי: ט אָמַר רַבִּי יוֹסִי בֶּן קַסְמָא פַּעַם
 אַחַת הֵייתִי מֵהַלֵּךְ בְּדֶרֶךְ וּפָגַע בִּי אָדָם אַחַד
 וְנָתַן לִי שְׁלוֹם וְהִחְזַרְתִּי לוֹ שְׁלוֹם. אָמַר לִי רַבִּי
 מֵאִיזָה מְקוֹם אָתָּה. אָמַרְתִּי לוֹ מְעִיר גְּדוּלָה
 שֶׁל חֲכָמִים וְשֶׁל סוֹפְרִים אָנִי. אָמַר לִי רַבִּי
 רְצוֹנְךָ שֶׁתְּדוּר עִמָּנוּ בְּמִקְוָמָנוּ וְאָנִי אֶתֵּן לְךָ

would give you a thousand thousand [i.e., a million] golden Dinars and precious stones and pearls. I replied: Were you to give me all the silver and gold, precious stones and pearls that are in the entire world I would not live anywhere except in a place of Torah, for when one departs from the world neither gold, nor silver, nor precious stones, nor pearls, accompany him, rather, it is only Torah and good deeds [that accompany him] as it says: “As you walk it will guide you and when you lie down it will watch over you and when you wake it will talk to you” (Proverbs 6:22). **As you walk it will guide you** — in this world; **When you lie down it will watch over you** — in the grave; **And when you wake it will talk to you** — in the World to Come.

And so too, it is written in the Book of

Psalms by David King of Israel: “Your Torah is more precious to me than thousands in gold and silver” (Psalms 119:72). “And it also says: “Mine is the silver and Mine is the gold says the Lord of Hosts” (Haggai 2:8).

(10) There are five possessions in His world which [are so precious that] the Holy One, Blessed is He, has declared as His own, [and are all dependant upon one another] and these are: The Torah [which] is one possession, heaven and earth [created so that people can keep the Torah] is another possession, Abraham [the first one to follow the ways of God and lead others to follow] is another possession, Israel is another possession, and the Holy Temple is another possession. How do we know that Torah is one of the possessions? Because it is written [regarding the Torah]: “The Lord acquired me at the beginning of His way the first of His works of old” (Proverbs 8:22). How do we know that heaven and earth is one of the possessions? Because it is written: “Thus says the Lord: The

אֶלְךָ אֲלֵפִים דִּינָרֵי זָהָב וְאֶבֶנִים טוֹבוֹת וּמִרְגָּלִיּוֹת. אָמַרְתִּי לוֹ אִם אַתָּה נוֹתֵן לִי כָּל כֶּסֶף וְזָהָב וְאֶבֶנִים טוֹבוֹת וּמִרְגָּלִיּוֹת שֶׁבְּעוֹלָם אֵינִי דָר אֶלָּא בְּמִקוֹם תּוֹרָה לִפִּי שֶׁבִשְׁעַת פְּטִירְתּוֹ שֶׁל אָדָם אֵין מְלוּיָן לוֹ לְאָדָם לֹא כֶּסֶף וְלֹא זָהָב וְלֹא אֶבֶנִים טוֹבוֹת וּמִרְגָּלִיּוֹת אֶלָּא תּוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בְּלִבְדוֹ. שֶׁנֶּאֱמַר בְּהִתְהַלֵּכְךָ תִּנְחָה אֶתְךָ בְּשִׁכְבְּךָ תִּשְׁמֹר עֲלֶיךָ וְהִקְיֹצוֹת הִיא תְּשִׁיחֶךָ. בְּהִתְהַלֵּכְךָ תִּנְחָה אֶתְךָ בְּעוֹלָם הַזֶּה. בְּשִׁכְבְּךָ תִּשְׁמֹר עֲלֶיךָ בְּקִבְרְךָ. וְהִקְיֹצוֹת הִיא תְּשִׁיחֶךָ לְעוֹלָם הַבָּא וְכֵן כְּתוּב בְּסֵפֶר תְּהִלִּים עַל יְדֵי דוֹד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל טוֹב לִי תוֹרַת פִּיךָ מֵאֲלֵפֵי זָהָב וְכֶסֶף: וְאוֹמֵר לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב נָאם יי צְבָאוֹת: י חֲמֹשֶׁה קִנְיָנִים קָנָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָמוֹ וְאֵלּוֹ הֵן. תּוֹרָה קִנְיֹן אֶחָד. שָׁמַיִם וָאָרֶץ קִנְיֹן אֶחָד. אֲבְרָהָם קִנְיֹן אֶחָד. יִשְׂרָאֵל קִנְיֹן אֶחָד. בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קִנְיֹן אֶחָד: תּוֹרָה מְנִינִי דְכִתִּיב יי קִנְיֵי רַאשִׁית דְּרִכּוֹ קֵדָם מִפְּעֻלּוֹ מֵאִזּוֹ: שָׁמַיִם וָאָרֶץ מְנִינִי דְכִתִּיב כֹּה אָמַר יי הַשָּׁמַיִם כֶּסֶף וְהָאָרֶץ

heaven is My throne and the earth is My footstool. Where is the house that you will build for Me? And where is the place that will be My resting place?” (Isaiah 66:1) And it also says: “O Lord how manifold are Your works! All were made in wisdom the earth is filled with Your acquisitions” (Psalms 104:24). How do we know that Abraham is considered as one of the possessions? Because it is written: “And he blessed him saying, Blessed is Avram to the Most High God, owner of heaven and earth!” How do we know that Israel is one of the possessions? Because it is written: “Until Your people cross over O Lord — until this people You acquired crosses over” (Exodus 15:16), and it also says: “As for the holy that are on the earth they are the excellent, in whom is all My delight” (Psalms 16:3). How do we know that the Holy Temple is one of the possessions? Because it is written: “The Sanctuary, O Lord, which Your Hands have established” (Exodus 15:17), and it also says: “And He brought them to His holy border, to the mountain, which His Right Hand had purchased” (Psalms 78:54).

(11) [And not only the aforementioned five possessions are precious to God but] whatever the Holy One, Blessed is He, created in His world, He created only for His glory as it says: “Everything that is called in My Name, I have created him for My glory, and formed him, I also have made him” (Isaiah 43:7), and it also says: “The Lord will reign forever and ever” (Exodus 15:18).

Rabbi Hananya ben Akashya said: The Holy One, blessed is He, wished to grant merit upon Israel, therefore He gave them abundant Torah and commandments, as it says: “The Lord was pleased for the sake of His righteousness to magnify the Torah and make it glorious.” (Isaiah 42:21)

הדם רגלי אי זה בית אשר תבנו לי ואי זה מקום מנוחתתי: ואומר מה רבו מעשיך יי כלם בתכמה עשית מלאה הארץ קניינד: אברהם מנין דכתיב ויברכהו ויאמר ברוך אברהם לאל עליון קונה שמים וארץ: ישראל מנין דכתיב עד יעבור עמך יי עד יעבור עם זו קניית: ואומר לקדושים אשר בארץ המה ואדירי כל חפצי בם: בית המקדש מנין דכתיב מכון לשבתך פעלת יי מקדש יי כוננו ידיך: ואומר וביאם אל גבול קדשו הר זה קנתה מינו: יא כל מה שברא הקדוש ברוך הוא בעולמו לא בראו אלא לכבודו שנאמר כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו: ואומר יי ימלך לעולם ועד: אמר רבי חנניא בן עקשיא רצה הקדוש ברוך הוא לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצוות שנאמר יי חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר: